Haarlem

Collegebesluit

Onderwerp: stedelijk vernieuwingsactiviteiten van start
BBV nr: 2014/368734

1. Inleiding

Een belangrijke uitwerking van de vastgestelde nota "Toekomst stedelijke vernieuwing in Haarlem" (2014/19742) van 1 juli jl., is het starten van een aantal kansrijke activiteiten om de nodige ervaring voor de toekomstige stedelijke vernieuwing op te doen. In de nota is aangegeven dat de uitwerking van de voorstellen na de zomer aan het college voorgelegd worden. Vanuit de nog resterende middelen stedelijke vernieuwing (ISV) is de reserve Wonen gevormd. Deze reserve stelt budget beschikbaar voor de financiering voor een aantal van deze activiteiten. Voor de selectie zijn een aantal criteria gebruikt, nl. eigenaarschap, inzet, eenmalige bijdrage, uitrolpotentie, andere rol overheid, inzet van geld van derden en aansluiting op de gemeentelijke doelstellingen (bijlage 1). De voorstellen sluiten aan bij het coalitieprogramma Haarlem 2014-2018, 'Samen doen!'.

2. Besluitpunten college

1. Het college besluit vier projecten stedelijke vernieuwing direct te starten, namelijk: "de Stadsgarage", 'het grote geld in de wijk", "verankering proces maatschappelijke initiatieven "en "doorontwikkeling Haarlemse Methode".
2. Het besluit heeft geen budgettaire consequenties. De kansrijke activiteiten voor de doorontwikkeling van de stedelijke vernieuwing zijn een concretisering van de beschikbaar gestelde reserve Wonen, bekrachtigd in de Woonvisie 2012-2016.
3. De betrokken deelnemers bij de uitwerking van de toekomstige stedelijke vernieuwing, ontvangen na besluitvorming digitaal informatie over het besluit.
4. Het college stuurt dit voorstel ter informatie naar de Commissie Ontwikkeling.

3. Beoogd resultaat

De pilots die de komende periode starten, vormen de eerste stappen voor een andere aanpak van de stedelijke vernieuwing in Haarlem, die gericht is op behoud en versterking van de vitaliteit van de Haarlemse wijken. Er wordt ervaring opgedaan en instrumentaria verkend voor de toekomstige stedelijke vernieuwing. Door de beperkte investeringsruimte in te zetten op het faciliteren van maatschappelijke initiatieven worden door een efficiënt gebruik van middelen de actuele stadsopgaven opgepakt.

4. Argumenten

Het voorstel past in bestaand beleid.
De kansrijke activiteiten stedelijke vernieuwing zijn in lijn met de uitgangspunten zoals verwoord in het coalitieprogramma Haarlem 2014-2018 'Samen Doen'. Het beleidsakkoord wil bewoners verbinden en zo initiatieven mogelijk maken om gericht samen te werken. Een belangrijk onderdeel is dat de gemeentelijke organisatie initiatieven van de (netwerk) samenleving faciliteert. Daarnaast sluiten de activiteiten aan op programma 4 'duurzame stedelijke vernieuwing' van de (concept) Programmabegroting 2015-2019. Insteek is het bevorderen van duurzame stedelijke vernieuwing voor een toekomstbestendige woon-, werk- en leefomgeving. Met de Haarlemse corporaties is in het 'Lokaal Akkoord Haarlem' afgesproken dat samen met de gemeente bekeken wordt hoe de toekomst van de stedelijke vernieuwing verder vorm zal krijgen.

Het voorstel past in de veranderende rol van de overheid.
Jarenlang nam de gemeente het initiatief om met behulp van grote investeringen bestaande stedelijke problemen aan te pakken. Inmiddels heeft de gemeente minder financiële armslag. De gemeente is op zoek naar een andere wijze om de actuele stadsopgaven aan te pakken; minder sturend, meer luisterend, meer proactief handelen, minder grootschalig, minder bemoeiend, maar meer faciliterend, transparant communiceren, open flexibele aanpak en uitnodigend. Ondanks de kleinere financiële ruimte vanuit de overheid, blijft nut en noodzaak van de stedelijke vernieuwingsaanpak in Haarlem bestaan. De ontwikkelingen in de (netwerk)samenleving vragen om slimmer en efficiënter werken vanuit de overheid. De vier voorstellen geven hier invulling aan.

Het voorstel zorgt dat maatschappelijke initiatieven worden verankerd.
De gemeente moet naast de huidige samenwerkingsverbanden met de 'gevestigde' partijen andere coalities sluiten van burgers en organisaties in de stad. We willen meer ruimte bieden voor buurtgerichte en creatieve initiatieven van Haarlemmers om mee te investeren in het behoud en versterken van de bestaande kwaliteiten, zoals het hoogwaardig woonmilieu, de groene omgeving en de cultuurhistorische kwaliteiten van Haarlem. Met een flexibele open opstelling zullen we als gemeente op deze initiatieven moeten inspelen. Dit past binnen de uitgangspunten van het coalitieprogramma Haarlem 2014-2018.

Het voorstel heeft breed draagvlak.
Bij de eerste verkenningen naar de nieuwe wegen in de stedelijke vernieuwing zijn veel partijen betrokken. Uit de grote groep deelnemers is een enthousiaste denktank aan de slag gegaan. Uit deze groep is een breed scala aan suggesties aangeleverd, hiervan zijn vier projecten die voldoen aan de criteria en die direct opgestart kunnen worden (bijlage 2).

De opgestelde criteria zorgen voor keuze van vier concrete kansrijke activiteiten.
Om tot een keuze te komen, is, naast het wegen aan de geformuleerde criteria, ook beoordeeld of de onderdelen van de menukaart van de nota "Toekomst stedelijke vernieuwing in Haarlem" (2014/19742) terug komen. Deze zijn: samenwerking, het benutten van initiatieven, financieringsconstructies, regelgeving en organisatie. De "Stadsgarage" is de eerste activiteit, het is een platform, zoals het Pakhuis van Amsterdam, waar maatschappelijke vraagstukken in Haarlems perspectief worden gezet en opvolging krijgen. De tweede is "het grote geld in de wijk" van Twijnstra Gudde. Centraal staat het benutten voor win-winsituaties tussen partijen in de wijk door geldstromen in de wijk in kaart te brengen, aanwezige stakeholders en creëren van allianties. De derde is het verankeren van het proces van het benutten van maatschappelijke initiatieven en deze breder toe laten passen onder begeleiding van Nyenrode Business University. Tot slot vormt de "doorontwikkeling van de Haarlemse Methode" (energiemaatregelen gebruiken als vliegwiel voor samenwerking) een opstap om de kennis die is opgedaan te verbreden en uit te rollen. Van belang is dat bij de uitvoering, daadwerkelijk vernieuwende en haalbare resultaten kunnen worden geboekt.

Het voorstel vormt een opstap voor de stedelijke vernieuwing vanaf 2016.
Bij gebrek aan toekomstig ISV-budget is de gemeente genoodzaakt om middelen zo in te zetten dat maximaal (maatschappelijke) rendement wordt behaald. Dat zal vaak samen met andere partijen zijn (cofinanciering) en op een manier waardoor nieuwe investeringen worden gestimuleerd, in bijvoorbeeld de openbare ruimte en/ of economische impulsen.

Vanaf 2016 is in het coalitieprogramma opgenomen dat er jaarlijks € 1 miljoen beschikbaar komt voor de stedelijke vernieuwing en het versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte (compensatie ISV). Met de uitvoering van de kansrijke activiteiten wordt mede kennis opgebouwd om voor 2016 met concrete voorstellen te kunnen komen.

Financiële paragraaf
Vanuit reserve Wonen kan voor de vier projecten een totaalbedrag van €131.500, - beschikbaar worden gesteld (zie bijlage 1). De andere voorstellen zullen nog nader uitgewerkt (moeten) worden en zullen opnieuw langs de criteria gelegd worden. Niet alle voorstellen kunnen gehonoreerd worden. Begin 2015 wordt voor deze activiteiten een verzoek gedaan worden voor onttrekking van de reserve Wonen.

5. Risico's en kanttekeningen
Versterken van de faciliterende overheid heeft tijd nodig.
De rol van de overheid verandert. Van belang is dat de gemeente initiatieven vanuit de (netwerk)samenleving faciliteert. Het inspelen op voorstellen van de Haarlemse wijken wordt door diverse afdelingen binnen de gemeente opgepakt. Het zal tijd vergen, voordat de gehele gemeentelijke organisatie hierop toegerust zal zijn. De doorontwikkeling van de stedelijke vernieuwing wordt o.a. ook op deze cultuuromslag gericht.

Het budget reserve Wonen is beperkt
Met het budget stedelijke vernieuwing van de reserve Wonen van de woonvisie 2012-2016 kan een aantal projecten opgestart en gesteund worden, waarna het budget volledig benut is en niet meer aangevuld zal worden. Door de ingediende suggesties kritisch te leggen naast de criteria en de uitgangspunten van de menukaart van de nota "Toekomst stedelijke vernieuwing in Haarlem" (2014/19742) wordt een keuze gemaakt voor die voorstellen die het meeste aansluiten aan de gestelde doelen. Het aanwezige budget is niet toereikend om alle ideeën te ondersteunen.

6. Uitvoering
Met de start van vier kansrijke activiteiten en na de verdere uitwerking van enkele nog prille voorstellen voor vervolgprojecten, wordt verder vormgegeven aan de toekomstige stedelijke vernieuwing. Nadat de pilots zijn afgerond zal de uitrolbaarheid en de opgedane kennis worden meegenomen in de nadere uitwerking van de toekomstige stedelijke vernieuwingsaanpak van Haarlem.

7. Bijlagen
Er zijn twee bijlagen aanwezig:
Bijlage 1: Tabel met de Multi-criteria-analyse.
Bijlage 2: Factsheets kansrijke activiteiten stedelijke vernieuwing in Haarlem

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris de burgemeester